Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026 **Aanhangsel van de Handelingen**

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2928

Vragen van het lid **Van Duijvenvoorde** (FVD) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht dat de Gezondheidsraad wil dat de overheid alcoholgebruik verder ontmoedigt en denormaliseert* (ingezonden 3 juli 2026).

Antwoord van Minister **Hermans** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 3 september 2026).

Vraag 1
Bent u bekend met het bericht «Gaat alcohol het roken achterna? Gezondheidsraad wil dat overheid ingrijpt» van de NOS en het advies van de Gezondheidsraad dat alcoholgebruik verder moet worden ontmoedigd en «minder normaal» moet worden gemaakt?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Deelt u de mening dat er een principieel verschil bestaat tussen het informeren van burgers over gezondheidsrisico's enerzijds en het actief sturen, ontmoedigen en denormaliseren van legaal gedrag van volwassen burgers anderzijds?

Antwoord 2
Het kabinet wil een gezonde leefstijl voor iedereen dichterbij brengen en de gezonde keuze makkelijker maken. Het drinken van alcohol brengt risico's met zich mee voor het individu en ook voor de samenleving. Denk aan ziektes en ook aan verzuim, geweld, ongevallen en letsel. We betalen hier als samenleving een prijs voor. Het is daarmee niet alleen een individueel probleem. Daarom gelden er regels voor de verstrekking van alcohol via de Alcoholwet, regels voor alcoholreclames en wordt accijns geheven op alcoholhoudende drank. Daarbij is het een belangrijke taak van de overheid mensen over de risico's van alcohol te informeren en ervoor te zorgen dat er goede zorg is voor mensen met alcoholproblematiek.

Vraag 3
Waar ligt volgens u de grens tussen volksgezondheidsbeleid en staatsbemoeienis met de persoonlijke levenssfeer van volwassen Nederlanders?

ah-tk-20252026-2928
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

Antwoord 3
Mensen zijn vrij om hun eigen afwegingen te maken. De overheid zorgt voor wet- en regelgeving, ondersteuning en goede voorlichting, zodat mensen een weloverwogen en geïnformeerde keuze kunnen maken.

Vraag 4
Erkent u dat alcoholgebruik, net als bijvoorbeeld suikerconsumptie, vleesconsumptie, autorijden, wintersport, zonnen, festivals, vuurwerk, barbecueën of andere vormen van levensgenot, nooit volledig risicovrij is, maar dat dit op zichzelf nog geen vrijbrief vormt voor steeds verdergaande overheidsinmenging?

Antwoord 4
Alcoholgebruik is net als veel andere gebruiken nooit risicovrij. Alcoholgebruik heeft gevolgen voor zowel de gezondheid als de veiligheid in de samenleving. Daarom is er wet en regelgeving, ondersteuning en goede voorlichting, zodat mensen een weloverwogen en geïnformeerde keuze kunnen maken.

Vraag 5
Deelt u de zorgen dat in het preventiebeleid steeds vaker een beleidscultuur ontstaat waarin niet langer uitsluitend excessen of misstanden worden bestreden, maar waarin de overheid normaal, legaal en maatschappelijk ingebed gedrag van burgers actief probeert te ontmoedigen?

Antwoord 5
Het gaat hier gegeven de gevolgen (verzuim, geweld, ongevallen, ziektelast) om een maatschappelijk probleem. Gelet op deze gevolgen van alcoholgebruik voor de samenleving ligt het voor de hand om alcoholgebruik te ontmoedigen. De keuze om wel of niet te drinken, is aan mensen zelf.

Vraag 6
Bent u van mening dat het de taak van de overheid is om alcoholgebruik als zodanig «minder normaal» te maken? Zo ja, op basis van welke democratische opdracht meent u dat de overheid het mandaat heeft om diepgewortelde sociale gebruiken en culturele tradities te denormaliseren?

Antwoord 6
Het is een taak van de overheid de volksgezondheid te beschermen. Het drinken van alcohol vergroot het risico op chronische ziekten en heeft gevolgen voor de samenleving. Het kabinet vindt het daarom van belang mensen over de gevolgen van alcoholgebruik te informeren.

Vraag 7
Hoe verhoudt het pleidooi om alcoholgebruik te denormaliseren zich tot de eigen verantwoordelijkheid van volwassen burgers?

Antwoord 7
Het geven van voorlichting over de gevolgen van alcoholgebruik is belangrijk. Het is uiteindelijk de verantwoordelijkheid van mensen zelf om wel of niet te kiezen voor alcoholhoudende drank.

Vraag 8
Acht u het wenselijk dat de overheid zich ontwikkelt tot een instantie die niet alleen waarschuwt voor gezondheidsrisico's, maar ook actief bepaalt welke vormen van ontspanning, genot en sociaal gedrag maatschappelijk nog als normaal mogen gelden?

Antwoord 8
Het kabinet wil een gezonde leefstijl voor iedereen dichterbij brengen. Het drinken van alcohol brengt risico's met zich mee voor het individu en ook voor de samenleving. Dit rechtvaardigt regelgeving en beleid om alcoholgebruik te ontmoedigen en een omgeving te realiseren die de gezonde keuze makkelijker maakt. Uiteindelijk maken mensen hun eigen afweging ten aanzien van het drinken van alcohol.

Vraag 9
Kunt u garanderen dat het kabinet geen beleid zal voeren dat erop gericht is om gematigd alcoholgebruik door volwassenen maatschappelijk te stigmatiseren?

Antwoord 9
Uiteindelijk zijn volwassen mensen vrij om hun eigen afwegingen te maken. Het stigmatiseren van matig gebruik of anderszins bepalen welke vormen van gedrag normaal zijn, is niet aan de orde.

Vraag 10 en 11
Kunt u aangeven of het kabinet voornemens is om de aanbevelingen van de Gezondheidsraad over te nemen, zoals het duurder maken van alcohol, het beperken van verkooppunten, het beperken van reclame, neutrale verpakkingen of gezondheidswaarschuwingen?
Kunt u per genoemde maatregel aangeven welke concrete beleidsopties het kabinet overweegt, welke maatregelen het kabinet uitsluit en op welke termijn de Kamer hierover wordt geïnformeerd?

Antwoord 10 en 11
Het kabinet is het advies van de Gezondheidsraad aan het bestuderen en komt dit najaar met een reactie.

Vraag 12
Erkent u dat «niet risicovrij» iets anders is dan «onaanvaardbaar», en dat vrijwel geen enkele menselijke activiteit volledig risicovrij is – aangezien de Gezondheidsraad stelt dat er geen veilige ondergrens is voor alcoholgebruik en dat ook één glas per dag risicovol is?

Antwoord 12
Alcoholgebruik heeft gevolgen voor zowel de volksgezondheid als de veiligheid in de samenleving. Daarom gelden er ook duidelijke regels en normen bijvoorbeeld voor alcohol in het verkeer of alcohol drinken door minderjarigen. Het kabinet maakt Nederland verkeersveiliger voor de voetganger, de fietser en de automobilist. Het dikke-ik gedrag in het verkeer pakken we aan door strenger te handhaven en in te zetten op gedragsverandering. Het kabinet voert een zerotolerancebeleid voor alcohol in het verkeer conform het coalitieakkoord [1] en hanteert als norm geen alcohol voor minderjarigen.

Vraag 13 en 14
Bent u bereid in toekomstige communicatie over alcoholgebruik helder onderscheid te maken tussen zwaar of problematisch alcoholgebruik enerzijds en incidenteel of gematigd alcoholgebruik door volwassenen anderzijds?
Acht u het proportioneel om maatregelen te nemen die alle volwassen Nederlanders raken, terwijl de grootste maatschappelijke problemen samenhangen met problematisch gebruik, verkeersdeelname onder invloed, geweld, verslaving of overmatig drinken?

Antwoord 13 en 14
De gevolgen van alcoholgebruik gelden voor iedereen; zowel voor het individu als voor de maatschappij. De Gezondheidsraad stelt dat er geen veilige ondergrens is. Het is daarom van belang om iedereen te informeren over de gevolgen van alcoholgebruik en een gezonde keuze makkelijker te maken.

Vraag 15
Klopt het dat het Nationaal Preventieakkoord zich oorspronkelijk vooral richtte op problematisch alcoholgebruik? Zo ja, erkent u dat het huidige advies van de Gezondheidsraad een verschuiving betekent van het bestrijden van problematisch gebruik naar het ontmoedigen van alcoholgebruik als zodanig?

Antwoord 15
De inzet op alcohol maakt onderdeel uit van de preventiestrategie. Deze strategie werkt toe naar de gezondste generatie ooit en kijkt per omgeving hoe deze gezonder kan en wat daarvoor nodig is. De doelen van het

Nationaal Preventieakkoord worden in deze strategie doorgezet. Voor alcohol betekent dit het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren en zwangeren, het terugdringen van overmatig en zwaar alcoholgebruik en het vergroten van de kennis over en de bewustwording van de schadelijkheid van alcohol en het eigen drinkgedrag. Het advies van de Gezondheidsraad ondersteunt de ambitie om toe te werken naar de gezondste generatie ooit. In het najaar wordt u geïnformeerd over de voortgang van deze strategie en volgt de reactie van het kabinet op het advies van de Gezondheidsraad.

Vraag 16
Deelt u de mening dat beleid tegen problematisch alcoholgebruik iets wezenlijk anders is dan beleid dat erop gericht is om alcoholgebruik in brede zin uit het normale maatschappelijke leven terug te dringen?

Antwoord 16
De gevolgen van alcoholgebruik zijn er zowel voor het individu als voor de samenleving als geheel. Het kabinet werkt met de preventiestrategie toe naar de gezondste generatie ooit. Het kabinet wil ervoor zorgen dat dat de omgeving mensen in staat stelt om gezonde keuzes te maken.

Vraag 17
Bent u bereid om in uw reactie op het advies expliciet in te gaan op de gevolgen voor horeca, slijterijen, supermarkten, brouwerijen, wijnhandelaren, evenementen, sportverenigingen en lokale gemeenschappen?

Antwoord 17
Indien het kabinet maatregelen neemt, dan is een zorgvuldige afweging van belangen en gevolgen (economisch, regeldruk, uitvoerbaarheid, handhaving etc) onderdeel van het proces.

Vraag 18
Is onderzocht wat de economische gevolgen zijn van hogere accijnzen, verkoopbeperkingen, reclameverboden of neutrale verpakkingen voor Nederlandse ondernemers? Zo nee, bent u bereid dit eerst te laten onderzoeken voordat nieuwe maatregelen worden overwogen?

Antwoord 18
In het kader van het Nationaal Preventie Akkoord is voor diverse maatregelen (accijnsverhoging, verkoopbeperkingen en reclameverbod) onderzocht wat de economische gevolgen zijn (o.a. Ministerie van Financiën 2024, SEO 2020, RIVM 2018). Zie verder antwoord 17.

Vraag 19
Bent u bereid om bij iedere voorgenomen maatregel niet alleen gezondheidseffecten, maar ook effecten op vrijheid, ondernemerschap, regeldruk, uitvoerbaarheid, handhaving en sociale cultuur in kaart te brengen?

Antwoord 19
Indien het kabinet maatregelen neemt, dan is een zorgvuldige afweging van belangen en gevolgen (economisch, regeldruk, uitvoerbaarheid, handhaving etc) onderdeel van het proces.

Vraag 20
Erkent u dat prijsverhogingen via accijnzen relatief zwaar kunnen neerslaan bij mensen met lagere inkomens, terwijl het gedragseffect onzeker kan zijn?

Antwoord 20
Het verhogen van de accijns op alcohol is een bewezen kosteneffectieve maatregel om alcoholgebruik te ontmoedigen, mits de accijnsverhoging zo substantieel is dat deze leidt tot een merkbare prijsverhoging en tegelijkertijd niet dermate groot is dat het leidt tot ongewenste grenseffecten.[1] Een forse verhoging van de alcoholaccijns kan inderdaad effect hebben op de koop-

[1] Quick buys for prevention and control of noncommunicable diseases - The Lancet Regional Health – Europe

kracht en zal mensen met lagere inkomens naar verwachting meer raken, omdat zij een groter deel van hun inkomen uitgeven aan boodschappen. Mensen met een hoger inkomen drinken echter vaker alcohol dan mensen met een lager inkomen. Tegelijkertijd drinken mensen met een laag inkomen vaker overmatig of zwaar en is de te verwachten gezondheidswinst bij die groep dan ook het grootst.[2] [3] Het kabinet komt dit najaar met een reactie op het advies van de Gezondheidsraad.

Vraag 21
Bent u bereid om af te zien van verdere accijnsverhogingen op alcohol zolang niet overtuigend is aangetoond dat zulke verhogingen daadwerkelijk leiden tot minder problematisch gebruik in plaats van vooral tot lastenverzwaring, grenseffecten en ontwijkgedrag?

Antwoord 21
Zoals hierboven aangegeven is het verhogen van de accijns op alcohol een bewezen kosteneffectieve maatregel om alcoholgebruik te ontmoedigen. In Nederland is het overmatig en zwaar drinken tussen 2014 en 2025 significant gedaald. De meest recente accijnsverhoging van 8,4% uit januari 2024 heeft in zeer beperkte mate tot extra grenseffecten geleid.[4] De voorlaatste accijnsverhoging is van 2014. Het kabinet komt dit najaar met een reactie op het advies van de Gezondheidsraad.

Vraag 22
Hoe voorkomt u dat verdere alcoholaccijnzen leiden tot meer aankopen over de grens, illegale handel of thuisproductie?

Antwoord 22
De meest recente accijnsverhoging van 8,4% uit januari 2024 heeft in zeer beperkte mate tot extra grenseffecten geleid.[5] Zie verder antwoord 20 en 21.

Vraag 23, 24, 25 en 26
Acht u het wenselijk dat alcohol mogelijk alleen nog via slijterijen verkrijgbaar zou zijn? Zo ja, hoe verhoudt dat zich tot de vrijheid van ondernemers en consumenten?
Kunt u uitsluiten dat het kabinet voornemens is alcohol uit supermarkten te weren?
Kunt u uitsluiten dat het kabinet neutrale verpakkingen voor alcoholische dranken wil invoeren, vergelijkbaar met tabaksproducten?
Kunt u uitsluiten dat het kabinet gezondheidswaarschuwingen op alcoholverpakkingen wil invoeren die vergelijkbaar zijn met waarschuwingen op tabaksproducten?

Antwoord 23, 24, 25 en 26
Het kabinet is het advies van de Gezondheidsraad aan het bestuderen en komt dit najaar met een reactie.

Vraag 27
Deelt u de mening dat alcohol cultureel, sociaal en historisch een andere plaats inneemt dan tabak, en dat het daarom onwenselijk is om alcoholbeleid simpelweg langs dezelfde lijn als tabaksbeleid te ontwikkelen?

Antwoord 27
Voor zowel tabak als voor alcohol geldt dat er geen veilige ondergrens is en dat gebruik ervan het risico verhoogt op diverse ziekten en aandoeningen. Voor je gezondheid is het dus beter om niet te roken en niet te drinken. Dat het drinken van alcohol voor veel mensen ook een sociale waarde heeft, doet hieraan niets af. Het is de taak van de overheid om mensen goed te informeren en om ongezonde keuzes te ontmoedigen door regels te stellen aan de verstrekking van alcohol, aan reclame voor alcohol en door het

[2] RIVM-rapport 2021–0014
[3] StatLine - Leefstijl; geslacht, leeftijd, persoonskenmerken
[4] Monitoren grenseffecten in de alcoholaccijns | Rijksoverheid.nl
[5] Monitoren grenseffecten in de alcoholaccijns | Rijksoverheid.nl

instellen van accijns op alcoholhoudende drank. Mensen maken uiteindelijk zelf hun eigen keuzes als het gaat om roken, drinken of voeding. Goede betrouwbare informatie leidt tot een weloverwogen keuze.

Vraag 28
Welke andere producten of gedragingen zouden volgens dezelfde redenering van «geen veilige ondergrens» in aanmerking komen voor denormalisering door de overheid?

Antwoord 28
Voor zowel tabak, alcohol en natuurlijk drugs geldt dat al deze middelen verslavend en risicovol zijn en dat gebruik ervan vanuit het perspectief van de volksgezondheid ontmoedigd wordt. Het kabinet wil een gezonde leefstijl voor iedereen dichterbij brengen. Mensen worden geholpen met een gezonde leefstijl, door ondersteunende programma's en goede voorlichting. Daarnaast is het ook nodig om ongezonde keuzes te ontmoedigen door duidelijke normen te stellen via afspraken en regelgeving die ook gehandhaafd wordt. Daarbij is het belangrijk om al op jonge leeftijd te beginnen – jong geleerd is immers oud gedaan. Daarom zien we toe op de leeftijdsgrens van 18 voor verkoop van alcohol en versterken we de norm van NIX18.

Vraag 29
Als de redenering is dat ieder gezondheidsrisico een reden kan zijn voor ontmoediging, welke principiële begrenzing hanteert het kabinet dan nog om te voorkomen dat steeds meer vormen van normaal leven onder preventiebeleid worden gebracht?

Antwoord 29
Een samenleving die gezond, fit en veerkrachtig is, dat is waar dit kabinet voor staat. Met de preventiestrategie is de scope van het preventiebeleid vanuit het perspectief van de volksgezondheid afgebakend tot 11 thema's: bewegen, overgewicht, voeding, roken, drugsgebruik, problematisch alcoholgebruik, vaccinaties, schermgebruik en sociale media, seksuele gezondheid, gehoorschade en zongebruik.

Vraag 30
Deelt u de mening dat volksgezondheid belangrijk is, maar niet het enige hoogste doel van de staat kan zijn, omdat vrijheid, verantwoordelijkheid, traditie, gemeenschapsleven en levensvreugde óók publieke waarden zijn?

Antwoord 30
Het kabinet beoogt de volksgezondheid te beschermen en hecht in de aanpak aan een gezonde balans tussen ondersteunen, voorlichten en normstellen én individuele vrijheid en verantwoordelijkheid.

Vraag 31
Bent u bereid om in de kabinetsreactie op het advies van de Gezondheidsraad niet alleen een medische en preventieve afweging te maken, maar ook een principiële afweging over vrijheid, proportionaliteit en de rol van de overheid in het privéleven van burgers?

Antwoord 31
Zoals eerder aangegeven, bestudeert het kabinet op dit moment het advies en komt het kabinet dit najaar met een reactie. Het is een taak van de overheid de volksgezondheid te beschermen, waarbij mensen uiteindelijk zelf een keuze maken om wel of niet te drinken.

Vraag 32
Kunt u toezeggen dat de Kamer geen maatregelenpakket ontvangt waarin alcoholbeleid via een technocratische gezondheidslogica wordt doorgevoerd zonder expliciet politiek debat over de vraag of de overheid zich überhaupt met dit soort keuzes van volwassen burgers moet bemoeien?

Antwoord 32
Het kabinet komt dit najaar met een reactie op het advies van de Gezondheidsraad. Zie ook antwoord 31.

Vraag 33
Bent u bereid om afstand te nemen van het uitgangspunt dat alles wat ongezond kan zijn door de overheid moet worden ontmoedigd?

Antwoord 33
Als een product zoals alcohol, een duidelijk risico betekent voor de zowel gezondheid als voor de maatschappij, dan is het een taak van de overheid om de volksgezondheid te beschermen en mensen te informeren over de risico's van dit product.

Vraag 34
Kunt u bevestigen dat volwassen Nederlanders uiteindelijk zelf verantwoordelijk blijven voor de vraag of zij bij een diner, verjaardag, bruiloft, voetbalwedstrijd, dorpsfeest, festival of vrijdagmiddagborrel een glas alcohol willen drinken?

Antwoord 34
Individuele keuzevrijheid en individuele verantwoordelijkheid zijn een groot goed: mensen zijn vrij om hun eigen afwegingen te maken in hun keuze om wel of niet te drinken. Een onafhankelijk goed onderbouwd advies, zoals dat van de Gezondheidsraad, vergroot deze keuzevrijheid en verantwoordelijkheid van mensen.

Vraag 35
Bent u bereid deze vragen afzonderlijk te beantwoorden vóórdat het kabinet een inhoudelijke reactie op het advies van de Gezondheidsraad aan de Kamer stuurt?

Antwoord 35
Ja, waar mogelijk zijn de vragen afzonderlijk beantwoord.